II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 11 päivänä huhtikuuta 2000,

Saksan valtiontuesta Frankfurt an der Oderissa Brandenburgin osavaltiossa toimivalle System Microelectronic Innovation GmbH:lle

(tiedoksiannettu numerolla K(2000) 1063)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2000/567/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 ([1]) ja erityisesti sen 14 artiklan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ([2]) ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

(1) Sen jälkeen kun 22 päivänä elokuuta 1996 julkaistun Handelsblatt-lehden artikkelissa oli kerrottu, että Brandenburgin osavaltio aikoi myöntää kymmenen miljoonan Saksan markan tuen Frankfurt an der Oderissa sijaitsevalle System Microelectronic Innovation GmbH:lle (jäljempänä 'SMI'), komissio pyysi 2 päivänä syyskuuta 1996 ([3]) ja 23 päivänä tammikuuta 1997 ([4]) lisätietoja. Pyynnöistä huolimatta Saksalta ei saatu virallista tietoa, saati muodollista ilmoitusta tuesta. Tukea käsiteltiin myös useissa komission edustajien ja Brandenburgin osavaltion edustajien välisissä kokouksissa; osavaltion edustajat eivät kuitenkaan kyenneet antamaan komissiolle yksityiskohtaisempia tietoja kyseisestä hankkeesta. Asia kirjattiin 9 päivänä heinäkuuta 1997 valtiontueksi NN 80/97.

(2) Komissio ilmoitti Saksan viranomaisille 5 päivänä elokuuta 1997 päivätyllä kirjeellä ([5]) päätöksestään aloittaa tämän tuen osalta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely. Päätös julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ([6]). Komissio antoi asian uudeksi numeroksi C45/97. Tällöin asianomaisia kehotettiin esittämään huomautuksensa kuukauden kuluessa päätöksen julkaisemispäivästä.

(3) Saksan viranomaiset ottivat kantaa menettelyn aloittamiseen 6 päivänä lokakuuta 1997 päivätyllä (ja 6 päivänä lokakuuta 1997 saapuneeksi kirjatulla) kirjeellä sekä 29 päivänä tammikuuta 1998 päivätyllä (ja 30 päivänä tammikuuta 1998 saapuneeksi kirjatulla) kirjeellä. Ne toimittivat lisätietoja kirjeillä, jotka oli päivätty 28 päivänä marraskuuta 1998 (kirjattu saapuneeksi 5 päivänä tammikuuta 1999), 15 päivänä maaliskuuta 1999 (kirjattu saapuneeksi 16 päivänä maaliskuuta 1999), 7 päivänä kesäkuuta 1999 (kirjattu saapuneeksi 9 päivänä kesäkuuta 1999), 12 päivänä heinäkuuta 1999 (kirjattu saapuneeksi 13 päivänä heinäkuuta 1999) sekä 29 päivänä heinäkuuta 1999 (kirjattu saapuneeksi 30 päivänä heinäkuuta 1999). Viimeksi mainitussa kirjeessä

([1]) EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.
([2]) EYVL C 352, 20.11.1997, s. 3.
([3]) Kirje D/52388.
([4]) Kirje D/50321.
([5]) Kirje D/6624.
([6]) Katso alaviite 2.

Saksan viranomaiset ilmoittivat, että MD&D-nimiselle SIMI:n tytäryhtiölle oli löydetty uusi sijoittaja, ja esittivät joitakin tarkempia tietoja. Koska ne eivät kuitenkaan toimittaneet muita lisätietoja, komissio esitti 1 päivänä joulukuuta 1999 Saksan viranomaisille lisäkysymyksiä. Saksan viranomaiset vastasivat kysymyksiin 23 päivänä joulukuuta 1999. Koska saadut tiedot olivat edelleen puutteellisia, komissio esitti 13 päivänä tammikuuta 2000 vielä kerran kysymyksiä todeten samalla, että se tekee lopullisen päätöksen käytettävissään olevien tietojen perusteella. Saksan viranomaiset esittivät 7, 14 ja 24 päivänä helmikuuta 2000 sekä 6 päivänä maaliskuuta 2000 viimeisen kerran tietoja SIMI:stä ja MD&D:stä.

(4) Muilta asianomaisilta saatiin ainoastaan yksi kannanotto, joka oli päivätty 8 päivänä joulukuuta 1997 ja kirjattiin saapuneeksi 23 päivänä joulukuuta 1997 ja jossa kannatettiin komission päätöstä aloittaa menettely. Tämä kannanotto välitettiin edelleen Saksan viranomaisille. Saksan viranomaiset esittivät komissiolle kannanottoa koskevia huomautuksia 21 päivänä heinäkuuta 1998 päivätyssä (ja 22 päivänä heinäkuuta 1998 saapuneeksi kirjatussa) kirjeessä.

II **TAUSTAA**

(5) Ennen Saksojen yhdistymistä VEB/Kombinat Halbleiterwerk Frankfurt/Oder, jonka palveluksessa oli 8 500 työntekijää, oli alansa markkinajohtaja SEV-maissa. Yrityksen liiketoiminta keskittyi asiakaskohtaisten virtapiirien valmistukseen. Yritys oli sijoittautunut Brandenburgin osavaltioon. Alun perin Mikroelektronik und Technologie Gesellschaft mbH:n (jäljempänä 'MTG') nimi muutettiin 1 päivänä maaliskuuta 1993 Halbleiter Electronic Frankfurt (O) GmbH:ksi (jäljempänä 'HEG'), jonka oli määrä jatkaa toimintaa MTG:n tärkeimmillä toimialoilla. Samana päivänä perustettiin yhteisyritys yhdysvaltalaisen Synergy Semiconductor Corporationin (jäljempänä 'SSC') kanssa, joka sai haltuunsa 49 prosenttia MTG:n osakkeista. Tammikuussa 1993 MTG myi loput 51 prosenttia osakkeista Treuhandanstalt-virastolle (jäljempänä 'THA'), joka tuki HEG:n toiminnan jatkumista yhteensä 63 miljoonan Saksan markan suuruisilla avustuksilla. HEG:n nimi muutettiin 1 päivänä joulukuuta 1993 System Mikroelektronik GmbH:ksi (jäljempänä 'SMI'). THA siirsi 51 prosentin osakkuutensa 28 päivänä kesäkuuta 1994 Brandenburgin osavaltiolle. Osavaltio antoi osakkeiden hoidon C&L Treuarbeit Deutsche Revisionin tehtäväksi. SMI:n oli pakko jättää konkurssihakemus 25 päivänä huhtikuuta 1997, jolloin sen nimeksi tuli SMI i.G. (SMI in Gesamtvollstreckung). Konkurssimenettely aloitettiin 1 päivänä heinäkuuta 1997. Tuolloin yrityksen palveluksessa oli vielä 370 työntekijää.

(6) SMI i.G. lopetti toimintansa 30 päivänä kesäkuuta 1997. Saksan viranomaiset toimittivat yksityiskohtaisia tietoja konkurssimenettelystä 29 päivänä tammikuuta 1998. Konkurssipesän toimitsijamies päätti varmistaa yrityksen toiminnan jatkumisen ja perusti 30 päivänä kesäkuuta 1997 Silicium Microelektronik Integration GmbH Frankfurt/Oder -nimisen omaisuudenhoitoyhtiön (Auffanggesellschaft; jäljempänä 'SMI'), jonka osakepääoma oli 50 000 Saksan markkaa, jotta liiketoimintaa voitaisiin jatkaa noin 105 työntekijän voimin. Kaikki SIMI:n osakkeet kuuluivat SMI i.G:lle. Konkurssipesän toimitsijamies perusti 1 päivänä heinäkuuta 1997 SIMI:n 100-prosenttisesti omistaman, Microelectronic Design & Development GmbH -nimisen tytäryhtiön (jäljempänä 'MD&D'), jonka toimialoiksi määriteltiin mikroelektroniikan tuotteisiin ja palveluihin liittyvä neuvonta, markkinointi, kehittäminen ja muotoilu.

(7) Saksan hallitus ilmoitti komissiolle 29 päivänä tammikuuta 1999, että Brandenburgin osavaltion avustusten määrä ei ollut 67 miljoonaa Saksan markkaa, kuten Brandenburgin osavaltion vuoden 1997 alkupuolella toimittamassa epävirallisessa periaatekirjasessa ("concept book") ilmoitettiin, vaan tosiasiallisesti 70,3 miljoonaa Saksan markkaa ([7]). Osavaltion talousministeriön ilmoitettiin hyväksyneen kyseiset toimenpiteet.

(8) Tämän jälkeen Brandenburgin osavaltio ja konkurssipesän toimitsijamies yrittivät yhdessä myydä SIMI:n yksityiselle sijoittajalle. Osana yksityistämispyrkimyksiä konkurssipesän toimitsijamies valmisteli SIMI:n osakkeiden ja SMI i.G:n omaisuuden myymistä Integrated Semiconductor Technologies GmbH:lle (jäljempänä 'IST'); kauppasopimus jäi kuitenkin tekemättä, sillä IST ei kyennyt 25 päivään kesäkuuta 1999 mennessä täyttämään sopimuksen perusedellytyksiä.

(9) Kun IST:n kanssa käydyt neuvottelut kariutuivat lopullisesti, Saksan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 29 päivänä heinäkuuta 1999 aloittaneensa uudet neuvottelut IST:n yhdysvaltalaisen liikekumppanin MEGAXESS Inc:n kanssa. Nämä neuvottelut tuottivat tulosta ja SIMI myytiin MEGAXESS:lle. MEGAXESS:lle myytiin 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyllä sopimuksella 80 prosenttia MD&D:n osakkeista. Loput 20 prosenttia myytiin kolmelle MD&D:n työntekijälle. MD&D sai 14 päivänä heinäkuuta 1999 haltuunsa sekä SIMI:n osakkeet niiden nimellisarvoa vastaavaan 50 000 Saksan markan hintaan että SMI i.G:n irtaimen käyttöomaisuuden 1,7 miljoonan Saksan markan hintaan. Toisin sanoen tytäryhtiö osti omaisuudenhoitoyhtiö SIMI:n ja entisen emoyhtiön osakkeet sekä alkuperäisen SMI i.G:n käyttöomaisuuden.

III **RAHOITUSTOIMENPITEET**

3.1 **SMI:n hyväksi toteutetut rahoitustoimenpiteet**

(10) Saksan hallituksen esittämien tietojen mukaan SMI on saanut rahoitustukea kahdesta eri lähteestä:

THA

(milj. DEM)

Taulukko	
Investointiavustus vuonna 1993	45
Maksuvalmiusavustus	18
Muuttotoimenpiteet vuonna 1995 (ei eritelty tarkemmin)	1,8
Yhteensä	64,8

([7]) Puutteellisten tietojen vuoksi komissio oli jättänyt avustusten täsmällisen määrän avoimeksi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään, ja siten ilmaissut pitävänsä tuen täsmällistä määrää kyseenalaisena. Tämän vuoksi menettelyn aloittamista koskeva päätös ja tämä päätös koskevat Brandenburgin osavaltion avustusta kokonaisuudessaan eli 70,3 miljoonan Saksan markan suuruisena.

Brandenburgin osavaltio

(milj. DEM)

Taulukko

Tappioiden korvaus vuosina 1993—1997 lainojen avulla	70,3
Yhteensä	70,3

(11) THA:n toteuttamat rahoitustoimenpiteet käsittävät 63 miljoonaa Saksan markkaa investointeihin ja 1,8 miljoonaa Saksan markkaa tarkemmin erittelemättömiin muuttotoimenpiteisiin. Osavaltion myöntämällä 70,3 miljoonan Saksan markan tuella korvattiin tappioita vuosina 1993—1997. Näin ollen rahoitustoimenpiteiden kokonaismäärä oli 135,1 miljoonaa Saksan markkaa.

(12) Brandenburgin osavaltio esitti saamisensa konkurssimenettelyn aikana, kun taas THA:n myöntämää rahoitustukea ei peritty takaisin.

3.2 **SIMI:n hyväksi toteutetut rahoitustoimenpiteet**

(13) Omaisuudenhoitoyhtiö SIMI:n hyväksi toteutettiin Saksan viranomaisten antamien tietojen mukaan seuraavat rahoitustoimenpiteet:

— Brandenburgin osavaltio myönsi 29 päivänä heinäkuuta 1997 SIMI:lle neljän miljoonan Saksan markan lainan, jotta yritys voisi jatkaa SMI i.G:n liiketoimintaa. Laina-ajan oli määrä päättyä 30 päivänä kesäkuuta 1999, ja lainan korko oli kolme prosenttia markkinakorkoa korkeampi. Saksan hallituksen 7 päivänä helmikuuta 2000 päivätyssä kirjeessään esittämien tietojen mukaan lainaa ei ollut tuolloin vielä maksettu takaisin.

— Lisäksi Bundesanstalt fur vereinigungsbedingte Sonderaufgaben -viraston oli määrä korvata kesäkuuhun 1998 ulottuvan SIMI:n tilivuoden ennustetut enintään miljoonan Saksan markan suuruiset tappiot.

3.3 **MD&D:n hyväksi toteutetut rahoitustoimenpiteet**

(14) Koska MD&D ei ole Saksan viranomaisten antamien tietojen mukaan saanut eikä ole saamassa tukea, tässä päätöksessä tarkastellaan ainoastaan SMI:n ja SIMI:n hyväksi toteutettuja rahoitustoimenpiteitä.

IV **EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 88 ARTIKLAN 2 KOHDASSA TARKOITETUN MENETTELYN ALOITTAMISTA KOSKEVA KOMISSION PÄÄTÖS**

(15) Aloittaessaan menettelyn komissio katsoi, että ennen konkurssimenettelyn aloittamista vuonna 1997 Brandenburgin osavaltio oli useiden vuosien ajan yrittänyt yksityistää SMI:n siinä kuitenkaan onnistumatta.

(16) Saksan viranomaisten alkuvuodesta 1997 toimittamaan periaatekirjaseen ("concept book") sisältyvien epäviralllisten tietojen mukaan yritys sai vuosina 1993—1997 THA:lta ja Brandenburgin osavaltiolta tukea yhteensä 131 miljoonaa Saksan markkaa. Epäselväksi kuitenkin jäi, rajoittuivatko SMI:lle myönnetyt tuet tähän kokonaismäärään. Ilman täsmällisiä tietoja ei ollut mahdollista todeta, voidaanko asiaan soveltaa jotakin EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan poikkeusmääräystä.

(17) Komissiolle ei sen esittämistä tietojensaantipyynnöistä huolimatta ollut tuolloin toimitettu virallisia tietoja, joiden perusteella se olisi voinut analysoida SMI:lle viime vuosina myönnettyjä tukia. Komissiolla ei myöskään ollut konkreettista tietoa yrityksen tulevaisuutta koskevista suunnitelmista.

Myöskään ei pystytty selvittämään, olivatko THA:n vuonna 1993 käyttöön asettamat varat avustusta vai lainaa. Tämän vuoksi ei voitu tutkia, vastasiko kyseinen tukitoimenpide tuolloin voimassa ollutta, vuonna 1992 hyväksyttyä THA:n tukiohjelmaa ([8]).

Sama pätee osavaltion myöntämään lainaan.

Komissio ei myöskään pystynyt selvittämään, myytiinkö SMI (tuolloin vielä HEG) SSC:lle yhteisön kilpailusääntöjen mukaisella tavalla.

(18) Tämän vuoksi komissio kehotti Saksaa ([9]) toimittamaan sille kaikki tiedot, jotka ovat tarpeen sen arvioimiseksi, olivatko sekä jo maksetut että suunnitellut tuet EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan (nykyisen 87 artiklan) mukaisia. Komission kehotuksista huolimatta Saksan viranomaiset eivät ole vieläkään tehneet virallista ilmoitusta.

V **MUIDEN ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET**

(19) Aloitettuaan menettelyn komissio sai huomautuksia ainoastaan yhdeltä muulta asianomaiselta. Swedish Electronic Component Manufacturers Association (jäljempänä 'SECA') piti menettelyn aloittamista perusteltuna, koska sen mielestä SMI sai tuen ansiosta kilpailuedun muihin samoilla markkinoilla toimiviin yrityksiin nähden.

(20) Saksan viranomaiset vastasivat, että ne eivät voi ottaa kantaa SECA:n huomautuksiin, koska kyseinen järjestö ei maininnut, mitä markkinoita huomautukset koskivat.

VI **SAKSAN VIRANOMAISTEN HUOMAUTUKSET**

(21) Saksan viranomaiset ilmoittivat 6 päivänä lokakuuta 1997 päivätyssä vastauksessaan määräajan asettamista koskevaan kirjeeseen, että THA:n vuonna 1993 SMI:lle myöntämät yhteensä 64,8 miljoonan Saksan markan avustukset perustuivat THA:n toiseen tukiohjelmaan ja olivat siten yhteisön oikeuden mukaisia. Brandenburgin osavaltion myöntämästä 70,3 miljoonan Saksan markan lainasta Saksan viranomaiset eivät kuitenkaan antaneet mitään tietoja. Saksan viranomaiset totesivat 7 päivänä helmikuuta 2000 päivätyssä kirjeessään, että kyseinen laina oli myönnetty tavanomaisin markkinaehdoin.

([8]) E 15/92; tässä tukiohjelmassa sallittiin lainat muttei avustuksia.
([9]) EYVL C 119, 17.4.1997, s. 4 ja s. 8.

(22) Saksan viranomaiset esittivät 29 päivänä tammikuuta 1998 päivätyssä täydentävässä vastauksessaan, että SIMI:n hyväksi toteutetut rahoitustoimenpiteet eivät voi olla valtiontukea, koska SIMI:ä ei uutena yrityksenä voida pitää vaikeuksissa olevana yrityksenä. Tämän vuoksi yhteisön suuntaviivoja valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi ([10]) ei voida soveltaa tähän asiaan.

VII **ARVIOINTI**

(23) Vuoteen 1995 Euroopan puolijohdinalan kasvuvauhti oli nopeaa ja voitot suuria. Tuotantoprosessin maailmanlaajuistumisen ja tärkeimpien eurooppalaisten ja muiden tuottajien koon vuoksi tärkeimmät toimijat suuntautuvat maailmanmarkkinoille. Tästä huolimatta myös yhteisön sisäinen kauppa on merkittävää, ja markkinoilla käydään vilkasta kilpailua. SMI:n ja SIMI:n hyväksi toteutetut toimenpiteet voivat näin ollen vaikuttaa puolijohdinmarkkinoilla käytävään kauppaan ja yritysten väliseen kilpailuun.

(24) Yksittäiset tukitoimet on tutkittava EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesti, koska niihin on myönnetty valtion varoja ja siten ne uhkaavat vääristää kilpailua, vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan sekä hyödyttävät sijoittajia, sillä tukitoimet vapauttavat sijoittajat menoista, jotka heidän olisi muutoin maksettava itse.

(25) Komissio päättelee käytettävissään olevien asiakirjojen perusteella, että kumpaakin yritystä oli tilanteensa vuoksi syytä pitää vaikeuksissa olevana yrityksenä. Tuen myöntämisen aikoihin sekä SMI että SIMI tuottivat suuria tappioita. Tämän jälkeen SMI:stä tuli maksukyvytön ja se teki konkurssin. SIMI, joka oli alusta lähtien ollut SMI:n 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö, jonka osakepääoma oli hyvin pieni ja jolla ei ollut omaa käyttöomaisuutta, kykeni toimimaan ainoastaan käyttämällä SMI:n käyttöomaisuutta 12 000 Saksan markan kuukausikorvausta vastaan. Vaikka SIMI oli uusi oikeushenkilö, se ei voinut näissä olosuhteissa toimia tavanomaisten markkinaehtojen mukaisesti, minkä vuoksi sitä on pidettävä vaikeuksissa olevana yrityksenä. Yritys haluttiin myydä sijoittajalle, jonka löytyminen vaikutti kauan mahdottomalta tehtävältä. Lopuksi komissio toteaa, että huolimatta sen esittämistä tietojensaantipyynnöistä Saksan viranomaiset eivät ole esittäneet olennaisia todisteita, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että SMI ja SIMI eivät ole vaikeuksissa olevia yrityksiä.

7.1 **SMI:n hyväksi toteutetut rahoitustoimenpiteet**

(26) SMI:n hyväksi toteutettiin seuraavat rahoitustoimenpiteet:

— Yhteensä 64,8 miljoonan Saksan markan suuruiset THA:n avustukset.

Saksan viranomaisten antamien tietojen mukaan THA:n vuosina 1993 ja 1995 toteuttamat rahoitustoimenpiteet perustuivat THA:n toiseen ja kolmanteen tukiohjelmaan ([11]). Komission mielestä nämä yhteensä 64,8 miljoonan Saksan markan suuruiset THA:n avustukset eivät olleet kyseisten THA:n tukiohjelmien mukaisia.

Lukuun ottamatta yksityistämisiä näissä ohjelmissa sallitaan ainoastaan lainojen ja takausten myöntäminen. SMI:n tapauksessa avustukset olivat kuitenkin osa liiketointa, jossa THA myi SSC:lle ainoastaan 49 prosenttia SMI:n osakkeista. THA:n hallussa oli siis tämän jälkeenkin enemmistö SMI:n osakkeista. Saksan viranomaisten mukaan yritys ”yksityistettiin” tuolloin myymällä se yksityiselle sijoittajalle eli SSC:lle. Niiden mukaan THA:n ohjelmissa ei määritellä millään tavalla, edellyttääkö ”yksityistäminen” yrityksen osake-enemmistön siirtämistä julkisyhteisöltä yksityiselle taholle. Lisäksi on syytä todeta, että EY:n perustamissopimuksen 295 artiklan mukaan perustamissopimuksella ei puututa jäsenvaltioiden omistusoikeusjärjestelmiin. Näin ollen julkisoikeudellista omistajaakin voidaan pitää sijoittajana. Tällöin katsotaan, että kyseessä on avustuksen myöntäminen. Myös edellä mainittua liiketointa voidaan siis pitää suuntaviivoissa tarkoitettuna yksityistämisenä. Kyseessä on siis avustuksen myöntäminen.

Komission mielestä tätä sopimusta ei voida pitää THA-ohjelmissa tarkoitettuna ”yksityistämisenä”.

Mainituissa ohjelmissa avustusten myöntäminen yksityistämisten yhteydessä perustui nimenomaan THA:n ainutlaatuiseen tehtävään: valtiollisen suunnitelmatalouden muuttamiseen markkinataloudeksi ([12]). Tällaiset tuet yltävät kuitenkin niille asetettuihin tavoitteisiin vain silloin, kun julkisen sektorin omistuksessa olevat yritykset myydään ja niitä koskeva määräysvalta siirtyy yksityisille sijoittajille. EY:n perustamissopimuksen 295 artiklan periaate, jonka mukaan perustamissopimuksella ei puututa jäsenvaltioiden omistusoikeusjärjestelmiin, ei näin ollen merkitse sitä, että jokaista valtionyhtiön osakkeiden myyntiä olisi pidettävä yksityistämisenä. Tarkasteltavana olevassa asiassa julkisyhteisö sai haltuunsa enemmistön yrityksen osakkeista ja sen toimintaa koskevan rajoittamattoman määräysvallan, kun taas yksityisen osakkaan hallussa oli vähemmistö osakkeista.

Tämän vuoksi 64,8 miljoonan Saksan markan suuruista myönnettyä tukea ei voida pitää THA:n toisen ja kolmannen tukiohjelman mukaisena.

Nämä rahoitustoimenpiteet eivät siis kuulu minkään hyväksytyn ohjelman piiriin, ja ne on tutkittava erikseen osana tätä menettelyä. THA:n hallussa oli 51

([10]) EYVL C 368, 23.12.1997, s. 12.

([11]) E 15/92 ja N 768/94.

([12]) Vrt. THA:n ensimmäistä tukiohjelmaa koskeva komission päätös, asia NN 108/91.

prosenttia SMI:n osakkeista, kun se myönsi avustuksen, mutta sen osuus osakkeista ei kasvanut avustusten seurauksena eivätkä muut osakkaat osallistuneet rahoitukseen vastaavansuuruisella osuudella. Komission mielestä kukaan yksityinen sijoittaja ei olisi tehnyt tällaista investointia näillä ehdoilla. Avustus on siis EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Lisäksi näistä toimenpiteistä olisi EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti täytynyt ilmoittaa komissiolle ennen niiden toteuttamista. Saksan viranomaiset ovat laiminlyöneet ilmoitusvelvollisuuden, sillä THA:n avustukset myönnettiin ilman komission hyväksyntää. Näin ollen tuki on myönnetty sääntöjenvastaisesti.

— Brandenburgin osavaltion myöntämä 70,3 miljoonan Saksan markan laina.

Saksan viranomaisten mukaan tämä laina myönnettiin tavanomaisten markkinaehtojen mukaisesti. Lainan myöntämisen aikaan SMI oli kuitenkin vaikeuksissa oleva yritys, joka teki suuria tappioita ja otti koko ajan lisää velkaa. Komission mielestä kukaan yksityinen sijoittaja ei olisi myöntänyt tällaista lainaa näillä ehdoilla. Lisäksi on syytä todeta, että Saksan viranomaiset eivät ole niille osoitetuista kehotuksista huolimatta esittäneet olennaisia todisteita siitä, että Brandenburgin osavaltio olisi toiminut yksityisen luotonantajan tavoin. Komissio päätteleekin, että myös tämä laina on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Osavaltion talousministeriö hyväksyi tuen, josta ei kuitenkaan ilmoitettu komissiolle ja jota komissio ei hyväksynyt. Se ei myöskään perustu mihinkään komission aiemmin hyväksymään tukiohjelmaan. Sen vuoksi myös tästä tuesta olisi täytynyt ilmoittaa komissiolle EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Koska Saksa on laiminlyönyt ilmoitusvelvollisuuden, myös tämä tuki on myönnetty sääntöjenvastaisesti.

7.2 **SIMI:n hyväksi toteutetut rahoitustoimenpiteet**

(27) Omaisuudenhoitoyhtiö SIMI:n hyväksi toteutettiin seuraavat rahoitustoimenpiteet:

— Brandenburgin osavaltion myöntämä neljän miljoonan Saksan markan laina vasta perustetulle SIMI:lle.

Laina perustui osavaltion talousministeriön vuonna 1997 myöntämään lupaan. Myös tätä lainaa on pidettävä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena, sillä mikään yksityinen pankki tai yksityinen sijoittaja ei olisi myöntänyt varoja vaikeuksissa olevalle yritykselle, jolla ei ole omaa pääomaa, omaa käyttöomaisuutta eikä riittäviä vakuuksia.

— BvS:n myöntämä miljoonan Saksan markan suuruinen tuki kesäkuuhun 1998 ulottuvan tilivuoden tappioiden korvaamiseksi.

Koska BvS ei saanut avustukselleen vastinetta, myös tätä rahoitustoimenpidettä on pidettävä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena.

(28) Komissio tähdentää, että se mainitsi SMI i.G:tä koskevan menettelyn aloittamispäätöksessä kaikki jo myönnetyt ja myönnettävät tuet. Kun omaisuudenhoitoyhtiö SIMI:lle myönnettiin tukea, se kuului kokonaisuudessaan SMI i.G:hen, eikä sille kyetty löytämään yksityistä sijoittajaa. Koska ei voida osoittaa SIMI:n liiketaloudellista riippuvuutta emoyhtiö SMI:stä, joka omisti SIMI:n 100-prosenttisesti, komissio katsoo, että tosiasiallisesti SMI i.G:llä oli omaisuudenhoitoyhtiö SIMI:ä koskeva määräysvalta. Omaisuudenhoitoyhtiö SIMI:n hyväksi toteutettuja toimenpiteitä voidaan näin ollen pitää myös SMI:n hyväksi toteutettuina toimenpiteenä, joten menettelyn aloittamista koskeva päätös koskee myös niitä. Saksan viranomaiset yhtyivät helmikuussa 2000 päivätyssä kirjeessään tähän näkemykseen selkeästi. Tämän vuoksi nämä tukitoimenpiteet on sisällytettävä tähän päätökseen. Toimenpiteistä olisi täytynyt ilmoittaa komissiolle EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Koska tuista ei ilmoitettu, Saksa on laiminlyönyt velvollisuutensa. Näin ollen nämäkin tuet on myönnetty sääntöjenvastaisesti.

VIII **TUKITOIMENPITEIDEN JA PERUSTAMISSOPIMUKSEN YHTEENSOPIVUUS**

(29) Seuraavaksi on tarkasteltava, voidaanko näihin tukitoimenpiteisiin soveltaa poikkeusta EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan tukikiellosta. Lisäksi komissio on tutkinut, voidaanko niihin soveltaa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeusmääräyksiä. Tuki olisi mahdollista katsoa yhteismarkkinoille soveltuvaksi EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan poikkeusmääräyksien perusteella. Kyseessä ei kuitenkaan ole a) yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki, b) tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi eikä c) tuki Saksan jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi. Toimenpiteisiin ei voida soveltaa myöskään EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan b ja d alakohdan poikkeusmääräyksiä, jotka koskevat Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita sekä kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämistä. Saksan viranomaiset eivät myöskään ole pyrkineet perustelemaan tukea edellä mainituilla seikoilla.

(30) Komissio on ottanut huomioon EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeusmääräyksen osalta, että Saksan uudet osavaltiot kuuluvat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin tukialueisiin, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma ([13]). Ensin on kuitenkin syytä muistuttaa, että alueellisia valtiontukea koskevien suuntavii-

([13]) N 464/93, 22 päivänä huhtikuuta 1994 päivätty kirje SG(94) D/5633; N 613/96, 23 päivänä tammikuuta 1997 päivätty kirje SG(97) D/488.

vojen ([14]) 2 kohdan mukaan yhdelle yritykselle myönnetyllä yksittäisellä tilapäisellä tuella voi olla huomattava vaikutus kilpailuun kyseisillä markkinoilla, samalla kun tällaisen tuen vaikutukset alueelliseen kehitykseen ovat todennäköisesti liian rajoitetut. Tämän vuoksi komissio katsoo, että vaikka asian osoitettaisiin olevan juuri päinvastoin, tällainen tuki ei täytä aluetukia koskevissa suuntaviivoissa asetettuja edellytyksiä. Saksan hallitus ei ole millään tavalla osoittanut, että tuesta aiheutuvat kilpailun vääristymät ja tuen tuomat edut voitaisiin tasapainottaa epäsuotuisan alueen kehityksen varmistavalla tavalla. Alueellisia valtiontukea koskevien suuntaviivojen 2 kohdassa olevan alaviitteen 10 mukaan vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettäviä tilapäisiä tukia säädellään erityissäännöin (pelastus- ja rakenneuudistustukia koskevat suuntaviivat) eikä niitä pidetä aluetukina. Edellä kuvatut tukitoimet eivät sitä paitsi näytä liittyvän mihinkään tiettyihin investointeihin, minkä vuoksi niitä on pidettävä toimintatukena. Alueellisia valtiontukea koskevien suuntaviivojen 4.15 kohdan mukaan tämäntyyppisiä tukia voidaan kuitenkin sallia edellyttäen, että i) tuki edistää alueellista kehitystä ja sen myöntäminen on perusteltua tuen laadun vuoksi ja ii) että tuen taso on suhteessa niihin haittoihin, joita sillä pyritään lievittämään. Lisäksi toimintatuen on 4.17 kohdan mukaisesti oltava ajallisesti rajoitettua ja alenevaa. Saksan viranomaiset eivät ole osoittaneet, että nämä edellytykset täyttyisivät. Koska osa näistä toimenpiteistä voidaan luokitella investointitueksi, on syytä muistaa, että alueellisia valtiontukea koskevien suuntaviivojen 4.2 kohdan mukaan tuensaajan sijoittaman rahoitusosuuden on oltava vähintään 25 prosenttia, jotta varmistettaisiin, että tuettavat tuotantoinvestoinnit olisivat kannattavia ja rahoituksellisesti vahvalla pohjalla. Tämäkään edellytys ei täyty tarkasteltavana olevassa asiassa.

(31) Toimenpiteitä, jotka BvS ja Brandenburgin osavaltio ovat toteuttaneet SMI:n ja SIMI:n hyväksi, kutsuttiin rakenneuudistustuiksi, joilla oli tarkoitus palauttaa vaikeuksissa olevan yrityksen elinkelpoisuus. Tämän vuoksi komissio tarkastelee erityisesti EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua poikkeusta, joka koskee ”tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla”, sillä tuki on ensisijaisesti tarkoitettu vaikeuksissa olevan yrityksen rakenneuudistukseen. Tällaista tukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, jos tietyt edellytykset täyttyvät. Edellytykset esitetään vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevissa yhteisön suuntaviivoissa ([15]), joita on sovellettu vuodesta 1994, sekä edeltävän ajanjakson osalta VIIII kilpailupolitiikkaa koskevassa komission kertomuksessa ([16]). Kummassakin järjestelyssä sallitaan välttämätöntä, toteuttamiskelpoista tervehdyttämissuunnitelmaa varten myönnettävä pelastustuki ainoastaan tarvittavaksi ajaksi (yleensä enintään kuudeksi kuukaudeksi); rakenneuudistustuen saa myöntää ainoastaan tarkoituksenmukaisen rakenneuudistussuunnitelman perusteella.

([14]) EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9. Suuntaviivojen 6.1 kohdan mukaan komissio arvioi aluetukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille näiden suuntaviivojen perusteella niiden hyväksymisestä alkaen.

([15]) Katso alaviite 10. Suuntaviivat uusittiin äskettäin (EYVL C 288, 9.10.1999, s. 2). Uusien suuntaviivojen 101 kohdan b alakohdassa kuitenkin määrätään, että ilmoittamatta jätetyt tuet tutkitaan tuen myöntämishetkellä voimassa olevien suuntaviivojen perusteella.

8.1 **SMI:lle myönnetty tuki**

(32) Kaikkien rakenneuudistussuunnitelmien ehdoton edellytys on se, että niiden on palautettava yrityksen pitkän aikavälin kannattavuus ja elinkelpoisuus kohtuullisessa ajassa ja sen tuleviin toiminnan edellytyksiin liittyvien realististen oletusten perusteella. Huolimatta komission lukuisista kirjallisista kehotuksista ja tietojensaantipyynnöistä Saksan viranomaiset eivät ole missään vaiheessa esittäneet rakenneuudistussuunnitelmaa, jonka perusteella komissio olisi voinut varmistua siitä, että SMI:n elinkelpoisuus palautetaan kohtuullisessa ajassa.

(33) Vaikuttaa jopa siltä, että THA:n ja Brandenburgin osavaltion rahoitustoimenpiteisiin ei missään vaiheessa liittynyt rakenneuudistussuunnitelmaa. Esitettyä periaatekirjasta (”concept book”) ei voida pitää rakenneuudistussuunnitelmana, koska siinä ei esitetä komissiolle virallisia tietoja, joiden perusteella se voisi tutkia tuen. Brandenburgin osavaltion tuki myönnettiin yksinomaan tappioiden korvaamiseen. Tappionkorvaustuki on sallittu ainoastaan rakenneuudistuksen osana, jolla helpotetaan uuden yrityksen toiminnan käynnistymistä. Tarkasteltavana olevassa asiassa tuen avulla ilmeisestikin pidettiin toiminnassa yritystä, joka muutoin olisi kadonnut markkinoilta.

(34) Ei ole myöskään osoitettu, täyttyvätkö muut pelastus- ja rakenneuudistussuuntaviivoissa asetetut edellytykset, joista mainittakoon erityisesti kilpailun perusteettoman vääristymisen välttäminen ja tuen välttämättömyys.

(35) Kaikista ponnisteluista huolimatta SMI:n elinkelpoisuutta ei onnistuttu palauttamaan eikä yrityksen konkurssia välttämään.

(36) Koska suuntaviivoissa asetetut edellytykset eivät täyty, tukitoimenpiteisiin ei voida soveltaa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua poikkeusta tukikiellosta. Edellä mainittujen seikkojen perusteella BvS:n myöntämät 64,8 miljoonan Saksan markan avustukset ja Brandenburgin osavaltion myöntämä 70,3 miljoonan Saksan markan laina eivät EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan nojalla sovellu yhteismarkkinoille.

([16]) Katso 177, 227 ja 228 kohta.

8.2 **SIMI:lle myönnetty tuki**

(37) SIMI perustettiin hoitamaan SMI i.G:n käyttöomaisuutta; kyseessä on siis omaisuudenhoitoyhtiö (Auffanggesellschaft). Yleensä pelastus- ja rakenneuudistussuuntaviivoja ei voida soveltaa omaisuudenhoitoyhtiöihin, koska ne on vapautettu alkuperäisen yrityksen veloista eikä niitä siksi voida pitää vaikeuksissa olevina yrityksinä. Poikkeustapauksia ovat Saksan uusissa osavaltioissa sijaitsevia yrityksiä koskevat pelastussuunnitelmat (Auffanglösungen) ([17]), joissa ei pelkästään myydä omaisuutta vaan jatketaan konkurssimenettelyn kohteena olevan yrityksen toimintaa kokonaisuudessaan. Sovellettaessa mainittuja suuntaviivoja näihin uusiin yrityksiin on otettu huomioon erityisesti pääoman puutteesta ja vanhanaikaisista laitteista johtuvat valtavat ongelmat. Tämän vuoksi rakenneuudistustuen myöntäminen SIMI:lle on perusteltua, kun otetaan huomioon yrityksen historiallisesti ja taloudellisesti ainutlaatuinen tilanne sen siirtyessä vaiheittain suunnitelmataloudesta markkinatalouteen ja THA:n seuraajan BvS:n erityinen asema tässä siirtymäprosessissa. On itsestään selvää, että tätä poikkeusta voidaan soveltaa ainoastaan Saksan uusiin osavaltioihin.

(38) Saksan viranomaiset esittivät 30 päivänä tammikuuta 1998 päivätyssä kirjeessä SIMI:ä koskevan rakenneuudistussuunnitelman. Koska suunnitelma kuitenkin käsitti ainoastaan ajanjakson SMI i.G:tä koskevan konkurssimenettelyn aloittamisesta vuoden 1998 puoliväliin ja koska tämän jälkeiselle ajalle ei esitetty muuta suunnitelmaa, sitä ei voida pitää mainituissa suuntaviivoissa tarkoitettuna kauaskantoisena rakenneuudistussuunnitelmana. Yrityksen elinkelpoisuuden ei taattu palautuvan esitetyn suunnitelman toteuttamisajassa. Pelastus- ja rakenneuudistussuuntaviivojen tärkein edellytys jäi siis täyttymättä.

(39) Koska kukaan yksityinen sijoittaja ei ilmaissut olevansa kiinnostunut ostamaan SIMI:n, komissiokaan ei voinut tutkia, oliko tuki oikein suhteutettu ja olisiko sijoittaja osallistunut rakenneuudistussuunnitelman toteuttamiseen huomattavalla rahoitusosuudella.

(40) Koska pelastus- ja rakenneuudistussuuntaviivojen edellytykset eivät täyttyneet, myöskään SIMI:n hyväksi toteutettuihin tukitoimenpiteisiin ei voida soveltaa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua poikkeusta tukikiellosta. Edellä mainittujen seikkojen perusteella Brandenburgin osavaltion myöntämä neljän miljoonan Saksan markan laina sekä BvS:n myöntämä miljoonan Saksan markan avustus eivät EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan nojalla sovellu yhteismarkkinoille.

([17]) Katso 16 päivänä huhtikuuta 1997 ja 30 päivänä huhtikuuta 1997 päivätyt komission hyväksymiskirjeet: UNION Werkzeugmaschinen GmbH:lle myönnettyjä valtiontukia N 874/96 ja NN 139/96 koskeva, 2 päivänä toukokuuta päivätty 1997 kirje D/3428 ja FORON Haus- und Küchentechnik GmbH:lle myönnettyä valtiontukea N 887/96 koskeva, 28 päivänä toukokuuta 1997 päivätty kirje D/4047; katso myös uusien pelastus- ja rakenneuudistussuuntaviivojen 15 kohta.

IX **TUEN TAKAISINPERIMINEN**

(41) Silloin kun tuki todetaan sekä sääntöjenvastaiseksi että yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, on pyrittävä palauttamaan tehokas kilpailu, minkä vuoksi asetuksen (EY) N:o 659/1999 14 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa: ”Sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta”. Näin ollen komissio on päättänyt, että Saksan on perittävä tuki takaisin tuensaajalta.

(42) Ottaen huomioon tuensaajaa koskevat viimeaikaiset muutokset komission mielestä tuen takaisinperimisvelvollisuuden laajuus on syytä määritellä tarkemmin.

(43) Komission käytännön ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti tuki on perittävä takaisin yritykseltä, joka sen on tosiasiallisesti saanut. Jos tuensaaja on tuen maksamisen jälkeen myyty, tuki on perittävä takaisin ostajalta riippumatta siitä, onko tuen määrä huomioitu myyntiehdoissa vai ei. Yhteisön oikeutta sovelletaan huolimatta mahdollisesti toisensisältöisistä kansallisista oikeusperiaatteista ([18]).

9.1 **SIMI:lle myönnetty tuki**

(44) SIMI:lle myönnetyn tuen osalta komissio toteaa, että sen osakkeet myytiin 14 päivänä heinäkuuta 1999 MD&D:lle. Tämän vuoksi tuki on perittävä takaisin MD&D:ltä.

9.2 **SMI:lle myönnetty tuki**

(45) SMI:lle myönnetyn tuen osalta komissio katsoo, että pannakseen valtiontuen takaisinperimistä edellyttävän komission päätöksen asianmukaisesti täytäntöön jäsenvaltion on toimittava yksityisen luotonantajan tavoin ja noudatettava vähintään samanlaista huolellisuutta kuin esimerkiksi periessään maksamatta jätettyjä veroja tai sosiaaliturvamaksuja. Kansallista oikeutta ei saa soveltaa epäedullisemmin kuin puhtaasti kansallisiin säädöksiin perustuvan saamisen tapauksessa eikä myöskään tavalla, joka tekee perinnästä mahdottoman tai kohtuuttoman vaikean. Yleisellä tasolla tämä tarkoittaa sitä, että jäsenvaltion on pyrittävä perimään velat kerralla ja että sen on käytettävä perinnässä kaikkia mahdollisia keinoja; tällöin jäsenvaltion on mahdollisesti toteutettava toimenpiteitä, joiden avulla käytettävissä olevaa velallisen omaisuutta käytetään velkojen maksuun, ja pyrittävä purkamaan velallisyritys, jos se ei kykene maksamaan velkaa takaisin.

([18]) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-303/88, Italia v. komissio, 21.3.1991 antama tuomio, Kok. 1991, s. I-1433.

(46) Luotonantajan tavanomaisen perintäkäytännön mukaisesti jäsenvaltion on pyrittävä varmistamaan, että velan perintää ei riitauteta eikä mitätöidä; tämän vuoksi sen on käytettävä kaikkia kansallisen lainsäädännön mukaisia keinoja, esimerkiksi määräyksiä, joilla pyritään estämään luotonantajia vahingoittavat petokset tai epäilykset sopimuksista ennen maksukyvyttömyysmenettelyä.

(47) Kun yritys puretaan maksukyvyttömyysmenettelyn vuoksi, on mahdollista ja todennäköistäkin, että kaikki yritykseen jäävä omaisuus myydään. Tämä ei sinänsä ole kovin suuri ongelma, sillä myyntiä valvoo konkurssipesän toimitsijamies, jonka on pyrittävä luotonantajan kannalta mahdollisimman hyvään tulokseen, sillä omaisuuden myynnistä saatavilla tuloilla maksetaan takaisin velkoja luotonantajalle. Omaisuuden myynnistä saatavat tulot eivät kuitenkaan riitä yrityksen kaikkien velkojen maksuun, ja täysimääräisen takaisinmaksun varmistamiseksi toteutettu yrityksen purkaminen ei tämän vuoksi olekaan kilpailun kannalta merkityksetön seikka. Kilpailevat yritykset, joita yhteismarkkinoille soveltumaton valtiontuki on mahdollisesti vahingoittanut, voivat pyrkiä täyttämään puretun yrityksen jättämän markkinaraon ja hankkia itselleen myynnissä olevaa omaisuutta käyttääkseen sitä edellistä omistajaa tehokkaammin.

(48) Päätöksen kiertämisen ehkäisemiseksi ja sen varmistamiseksi, että kaikki kilpailun vääristymät poistetaan, komissiolla on velvollisuus tarvittaessa vaatia, että perintämenettely ei koske ainoastaan ensisijaista tuensaajaa vaan jokaista yritystä, joka jatkaa alkuperäisen yrityksen liiketoimintaa käyttämällä sille siirrettyjä tuotantolaitoksia, mikäli siirtämiseen liittyvät seikat viittaavat kaikilta osin siihen, että liiketoimintaa todellakin jatketaan. Esimerkkeinä voidaan käyttää siirron kohteina olleita tekijöitä (omaisuus ja maksusitoumukset, henkilöstö, konsolidoitu omaisuus), kauppahintaa, osakkaan tai ensisijaisen yrityksen omistajan sekä ostajan henkilöllisyyttä, siirron toteutumisen ajankohtaa (tarkistuksen alettua, muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisen jälkeen tai lopullisen päätöksen tekemisen jälkeen) sekä siirron kaupallista luonnetta. Tämäntyyppiset seikat on otettava huomioon myös silloin, kun liiketoiminnan siirto tapahtuu maksukyvyttömyysmenettelyn aikana.

(49) Tätä asiaa koskevan menettelyn aloittamisen jälkeen ja hieman ennen lopullisen päätöksen tekoa komissio sai tietää, että konkurssipesän toimitsijamies oli myynyt SMI:n omaisuutta 14 päivänä heinäkuuta 1999 MD&D:lle. Näin toimittaessa on mahdollisesti haluttu pitää kyseinen omaisuus komission päätöksen ulkopuolella. Tämä olisi vastoin komission tehtävää, joka on komission päätösten kiertämisen ehkäisy, ja jäsenvaltioiden tehtävää, joka on komission päätöksillä asetettujen velvollisuuksien täyttymisen varmistaminen.

(50) Tarkasteltavana olevassa asiassa SMI:n omaisuutta myytiin yhdessä SIMI:n osakkeiden kanssa MD&D:lle. Omaisuuden myynti oli välttämätöntä, jotta MD&D:n oli mahdollista ottaa vastuulleen SIMI:n toiminta, koska SIMI oli aina käyttänyt SMI:n omaisuuttaa siten hyötynyt tuesta, loka oli virallisesti myönnetty SMI:lle.

(51) Käyttöomaisuus myytiin pian 28 päivän kesäkuuta 1999 jälkeen, kun samainen konkurssipesän toimitsijamies oli myynyt 80 prosenttia MD&D:n osakkeista Megaxess:lle ja loput 20 prosenttia MD&D:n työntekijöille. Näin ollen on selvää, että kaikki nämä liiketoimet liittyvät kiinteästi toisiinsa ja johtavat siihen, että kaikkea SMI:n omistamaa ja SIMI:n käyttämää omaisuutta koskeva määräysvalta on siirretty MD&D:n uusille osakkaille, jotta niiltä ei voitaisi periä takaisin sääntöjenvastaisesti myönnettyä valtiontukea. Tässä yhteydessä MD&D:n osakkeista maksetuilla hinnoilla sekä SMI:n omaisuudesta ja SIMI:n osakkeista maksetuilla hinnoilla ei ole mitään merkitystä koko liiketoimen arvioinnin kannalta.

(52) Tutkintamenettely oli käynnissä, kun liiketoimia toteutettiin 28 päivänä kesäkuuta 1999 ja 14 päivänä heinäkuuta 1999. Toisin sanoen emoyhtiön omaisuus ja sen 100-prosenttisesti omistaman tytäryhtiön osakkeet siirrettiin tytäryhtiön 100-prosenttisesti omistamalle tytäryhtiölle käynnissä olevan menettelyn aikana ja ennen emoyhtiölle ja sen tytäryhtiölle myönnettyä tukea koskevaa päätöstä. Megaxess ja muut MD&D:n ostajat sekä tietenkin itse MD&D olivat siis täysin tietoisia käynnissä olevasta menettelystä, joka niiden olisi täytynyt ottaa joka tapauksessa huomioon. Ne olisivat myös voineet pyytää komissiota kertomaan MD&D:tä koskevan tulevan päätöksensä mahdollisista seurauksista. Lopuksi komissio toteaa, että Saksan viranomaiset ovat selkeästi vahvistaneet 7 päivänä helmikuuta 2000 päivätyssä kirjeessään, että tutkintamenettelyn kohteena eivät olleet ainoastaan SMI ja SIMI vaan myös MD&D. Tämän vuoksi komission mielestä tässä päätöksessä on ilmaistava selvästi, että ”tuensaaja” käsittää SIMI:n ja SMI:n lisäksi MD&D:n ja kaikki muutkin yritykset, joille on siirretty tai joille siirretään SMI:n, SIMI:n tai MD&D:n omaisuutta tavalla, jolla pyritään välttymään tämän päätöksen seurauksilta.

X **PÄÄTÖS**

(53) Ottaen huomioon edellä mainitut seikat komissio toteaa, että THA:n myöntämä 64,8 miljoonan Saksan markan avustus ja Brandenburgin osavaltion SMI:lle ja SIMI:lle myöntämä 70,3 miljoonan Saksan markan laina sekä Brandenburgin osavaltion SIMI:lle myöntämä neljän miljoonan Saksan markan laina ja BvS:n SIMI:lle myöntämä miljoonan Saksan markan avustus ovat tukea, johon ei voida soveltaa mitään EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista poikkeusmääräyksistä.

(54) Yritykselle maksettu sääntöjenvastainen ja yhteismarkkinoille soveltumaton tuki on perittävä takaisin. SMI:n konkurssimenettely ei saa estää tämän päätöksen soveltamista. Lisäksi myös MD&D:ltä on perittävä takaisin edellä mainittu tuki kokonaisuudessaan, sillä kyseinen yritys hankki SIMI:n osakkeita ja sille siirrettiin SMI:n omaisuutta, jotta vältyttäisiin tämän päätöksen seurauksilta tai jotta ainakin saataisiin aikaan samanlainen vaikutus. Viime kädessä tuki on perittävä takaisin kaikilta yrityksiltä, joille on siirretty tai joille siirretään SMI:n, SIMI:n tai MD&D:n omaisuutta tavalla, jolla pyritään välttymään tämän päätöksen seurauksilta.

(55) Takaisinperittävään tukeen lisätään viivästyskorko siitä päivästä alkaen, jolloin tuki on maksettu tuensaajalle. Takaisinperiminen on toteutettava Saksan kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti ([19]).

(56) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kansallinen prosessioikeus ei voi käytännössä estää yhteisön oikeuden perusteella tehtyä takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanoa. Mahdolliset prosessioikeuteen liittyvät ja muut vaikeudet toimenpiteen toteuttamisessa eivät vaikuta millään tavalla toimenpiteen laillisuuteen ([20]).

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Treuhandanstalt-viraston myöntämä yhteensä 64,8 miljoonan Saksan markan avustus ja Brandenburgin osavaltion myöntämä yhteensä 70,3 miljoonan Saksan markan laina Frankfurt an der Oderissa toimivalle System Microelectronics Innovation GmbH i.G:lle (jäljempänä 'SMI') eivät sovellu yhteismarkkinoille.

2 artikla

Bundesanstalt fiir vereinigungsbedingte Sonderaufgaben -viraston myöntämä miljoonan Saksan markan avustus ja Brandenburgin osavaltion myöntämä neljän miljoonan Saksan markan laina Frankfurt an der Oderissa toimivalle omaisuudenhoitoyhtiö System Microelectronic Innovation GmbH:lle (jäljempänä 'SIMI') eivät sovellu yhteismarkkinoille.

3 artikla

1. Saksan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 ja 2 artiklassa tarkoitetun ja tuensaajille sääntöjenvastaisesti maksetun tuen perimiseksi takaisin.

2. Tuki on perittävä Saksan kansallisen lainsäädännön mukaisten menettelyjen mukaisesti. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki maksettiin tuensaajalle, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.

3. Tässä artiklassa tuensaaja käsittää SMI:n, SIMI:n ja Microelectronic Design & Development GmbH:n (jäljempänä 'MD&D') sekä kaikki muutkin yritykset, joille on siirretty tai joille siirretään SMI:n, SIMI:n tai MD&D:n omaisuutta tavalla, jolla pyritään välttymään tämän päätöksen seurauksilta.

4 artikla

Saksan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

5 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 11 päivänä huhtikuuta 2000.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen

([19]) Jäsenvaltioille osoitettu, 4 päivänä maaliskuuta 1991 päivätty komission kirje SG(91) D/4577; katso myös Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-142/87, Belgia v. komissio, 21.3.1990 antama tuomio, Kok. 1990, s. I-959.

([20]) Katso alaviitteessä 19 mainitun tuomion 58—63 kohta.